

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

Qui clerici, vel in quo casu non eximantur à tributis. Et an imponentes
collectam derrama. nuncupatam inuoluantur censura cœnæ Domini. Cap.
XLI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

Qui clerici, vel in quo casu non eximantur à tributis. Et an imponentes collectam derrama. nuncupatam inuoluantur censura cœnæ Domini.

C A P. X L I I.

Quia huiusmodi sum moris: ut nihil intactum velim manere: quod ad materiam de qua cœpi agere cognouerim pertinere, ideo finem impositurus huic tributorum materiæ nonnulla, quæ supersunt notanda necesse est percurram. Quorum nempe primum est, scilicet quod princeps ecclesiasticos, aut religiosos compellere non possit, ad hospites recipiendos, vel ad sisam soluendam quæ in cibis emendis imponi solet. Nam ecclesiastici ab huiusmodi oneribus immunes sunt. Per ecclesiasticos autem in hoc casu intelligim⁹ clericos initiatos sacris, nã ut ait frater Iosephus in suis floribus, secûdum vsus Hispaniæ contra Metinam Cõplutensem clerici primæ tonsuræ tantum hac immunitate à tributis nõ gaudent, nam in capitibus citatis, & capite quanquam de censibus in 6, solum habetur mentio ecclesiasticorum. At vero tantum habentes primam tonsuram cum de facto per matrimonium renuntiare possint statui clericali non sunt proprie ecclesiastici. Igitur in hoc standum est vsui.

¶ Insuper ut supra meminimus clerici emêtes merces non ut itis vtantur: sed negotiãdi causa illarum vectigal, & pedagium, cæteraquæ tributa quæ à laicis solita sunt solum soluere quoque ipsi tenentur, quia sic expresse stabilis est in cap. quanquam allegato. Tamẽ quia de hoc particulari casu sum rogatus, an tales ecclesiastici negotiãtes statim in conscientia antequã ab eis hæc vectigalia exigãtur, ea exoluere teneãtur. dico, ut credo, tales in conscientia, etiam si negotiãdi causa deferant merces, non teneri ad hæc vectigalia soluenda ante tertiam monitionem, qua sint moniti abstinere à talibus negotiationibus secularibus, quia de hoc est textus multum notabilis, & qui quotidie allegatur cap. ex literis de vita, & honest. clericorum, vbi glossa ex hac decretali norat quod vsque ad tertiam monitionem gaudent clerici hoc priuilegio immunitatis à vectigalibus.

Q. 1. ¶ Insuper solitum est & hic dubitari, quo iure ecclesiastici immunes sint à tali solutione tributorum, & vestigalium an iure diuino, vel humano? & ab hac quaestione citius nos expeditur reiecta opinione Metinae Conplutensis quam sequitur vbi defendit iure regio, & canonico ecclesiasticos esse à tributis, & vestigalibus exemptos, quia merito exploditur à F. Iosepho in suis floribus quia si vt tradit Metina iure tantum regio exempti essent ecclesiastici à tributis: Papa non posset excommunicare reges, si hæc immunitatis priuilegia reuocassent, sicut de facto excommunicat Papa quoscūque principes hæc immunitatis à tributis priuilegia infringentes. Insuper quia in c. quanquam de censibus. clerici iure diuino immunes à solutione gabellarum esse dicuntur. ¶ Igitur pro replicatori decisione quaestionis dicimus primo cum Soto in 4. sent. quod Papa potuit clericos ab exactioibus & foro secularium principum liberare, sicut de facto eos liberauit. Quare negare clericos esse exemptos error est in concilio Constantiensi damnatus, vnde constat ecclesiasticos esse exemptos à iudicio seculari quo ad personas resque suas & tributa.

Q. 2. ¶ Sed adhuc instat quaestio an iure diuino tales ecclesiastici quoad prædicta sint exempti. Sit igitur secundum dictum iuxta mentem Soti in negotiis ecclesiasticis, scilicet in creatione prælatorum, in electionibus ecclesiasticis, & in his quæ spectant ad gubernationem ecclesiarum per suos ministros, & negotiis ecclesiasticis spiritualibus iure diuino ecclesiastici eximuntur à seculari principum temporalium potestate.

¶ Vltimo ad vltimam quaestionem directe respondentes cum eodem adijcimus personas ecclesiasticas, resque suas, & bona esse exempta à iudicio seculari, & exactioibus tributorum, licet non constet tam expresse esse de iure diuino: tamen talis exemptio valde conformis est iuri diuino, quare consentaneum est iure naturali, & diuino asserere eos etiam quoad prædicta esse exemptos: licet ad hoc textus quanquam de censibus, ita Sotus, & Sotus omnino quoad venditionum pretia. Nam si vendant frumenta sua, vel vina plusquam pragmatice reguntur.

b Victoria
in relect.
de potestate ecclesiastica. ¶ Non tamen clerici sunt exempti vt bene dicit Sotus omnino quoad venditionum pretia. Nam si vendant frumenta sua, vel vina plusquam pragmatice reguntur.

taxat: si talis pragmatica extat, planum est neque à delicto, neque à restitutione super accepti pretij excusari.

¶ Sed iam post prolixam disputationem quid veritatis habeat quod asserit Metina Salmanticensis explicemus oportet. Ait enim c quod domini temporales in suis subditis populis si imponunt gravamina particularia Hispanice *derramas* nuncupata de nouo, hoc non carere gravi delicto, tum etiam esse casum cœnæ Domini propter quod eos excommunicationem referuatam papæ, non evadere ait, quod videtur durum dictu, neque satis certum: nam ex capite vnio. 10. quæstio. 3. & cap. cum apostolis de censibus, videtur colligi, quod si dominus temporalis vult adire principem pro sua, & suorum subditorum utilitate, & commodè expensas facere non potest, & pro alia simili causa potest moderatum grauamen imponere. Secus si absque causa iusta extorqueret: vt pro ludo, & pompis & huiusmodi, vt bene ait Armilla. d

Q. 3.

c Met. in confess. instruct. cap. 16. fol. 219.

Id Armil. verbo Domini. §. 9.

¶ Igitur pro expeditione quæstionis dico primum, quod dominus temporalis, etiam recognoscens superiorum: si pro sua & subditorum utilitate communi necesse habeat aliquid efficere: quod commode sine expensis sibi præstitis à subditis conficere, neque id negotij subire potest, citra culpam erit, si moderatum grauamen imponat, dum non est taxatum per legem. Hoc patet quia si hoc non liceret sæpe retardaretur bonum cõmune, vel totaliter impediretur, cū sine expensis non possit promoueri.

¶ Secundo dico quando per legem prætaxatum est grauamen de la *derrama*, : quod pro similibus reipublicæ necessitatibus potest imponi prout legibus Hispaniæ est taxatum ne excedat tria millia (si satis memini) dipõdia: huiusmodi taxam sine vrgenti causa transgredi non caret culpa, nisi forsitan necessitas boni communis reipublicæ lic vigeret, quod periculum esset in mora, si ad regem pro impetranda maiori taxa recurreretur.

¶ Tertio dico, quod quando pro casu vrgenti particulari boni communis reipublicæ semel hoc grauamē *derrama* nuncupatum imponeretur à curam gerente reipublicæ etiam recognoscente superiorem, non ideo taliter sic imponens excommunicatione cœnæ Domini inuolueretur, * Tum quia hic abesset culpa: tum quia bulla cœnæ

c Syluest. verbo, Gallia. §. 16.

Domini non videtur eos comprehendere: qui in casu particulari causa subueniendi reipublice necessitati imminenti imponunt talem grauamen collectae specialis derramae. Sed ij qui sine causa, vel in omne tempus, re casum imponunt tale grauamen, vel sub nomine collectae generalis, vel derramae volentes fraudare legem gabellam, vel tributum imponant, tales casu excommunicationis poenae Domini irretiuntur: & in his videtur habere locum praedicta sententia. Merinae asserentis imponentes nouas collectas derramas ab ipso inibi nuncupatas casu excommunicationis poenae Domini implicari.

Q^o 4. ¶ Demum quaestio, quae in Indiarum regionibus ventilata est & sentu digna est haec, scilicet an postquam aliqui negotiatores inire venditionis, & emptionis contractum si ab ipso contractu retrocedant, possit exactor exigere ex tali inito contractu sibi proueniens vectigal, & similiter si facta fuit venditio ad creditum postquam statim recuperare vectigalis pretium. Et quidem haec nullum repererim doctorem de hoc expresse docentem tamen existimo dicendum primo: Quod si inter negotiantes taliter fuit initus contractus, quod nec merces vendita, fuit emptori tradita, neque pretium ab emptore solutum fuit: tunc si ambo a contractu incepto recedant: exactor non potest inde vectigal exigere, quia lex de vectigalibus exigendis ad consummatam venditionem tantum cum sit odiosa videtur restringenda.

¶ Secundo dico, quod in casu quo res vendita est ad creditum, & res tradita semel est, quia iam ex parte vendentis videtur consummata venditio, quia iam periculum merces, nisi aliter conueniat inter contrahentes manet apud emptorem: poterit exactor suum inde exigere vectigal statim, nisi aliud sit alicubi in usu.

¶ Tertio dico, quod ubi contractus venditionis inter contrahentes taliter est initus, quod emptor iam tradidit arram in partem pretij: si postea emptor velit a contractu recedere, quia iam a tali contractu recedere non poterit, quia cum pars pretij sit soluta: res iam non est in potestate venditoris: poterit exactor inde sibi obueniens vectigal exigere: nisi aliud sit in usu receptum.

f. l. vnica.
C. quando
ad empt.

¶ Quarto

Quando vero in initio venditionis contractu arra ^g *ut stipis* data est nomine arrae, & non nomine pagamenti: quia il- *latio ita* le qui dedit perdit arram: si per eum stat: quod contra *et arra da* tus non sequatur, & quia, si per eum qui recepit stat, quo- *tur firmam* minus compleatur contractus, tenetur talis receptor arrae *darii obli-* in duplum eam restituere, instituta de emptione & ven- *gationum* ditione. §. in his: ideo non claret secundum ius, quod *gratia. Ca-* si in hoc casu recedatur a contractu exactor vectiga- *ius in l. q* lum possit inde suum vectigal exigere, nisi consuetu- *sepe. Varro* do, quae interpretatrix est iuris induxerit ius exigendi, *li. 5. de lin-* vel sic ius interpretata fuerit, quod in hoc casu possit ve- *gua Lat.* ctigal exigi licet a contractu tali fiat recessus. *Plin. li. 33.*

¶ Ultimo sciscitari si aliquis velit, an si conducens ga- *cap. 1.* bellas, & huiusmodi propter bella supervenientia re- *Qd. 5.* missionem mereatur accipere pensionis a se soluendae pro conductione, videat circa hanc quaestionem resolutionem Sylvestri gabella. 3. §. 13. vbi sic concludit quod si conductor fuit in culpa talis belli, vel incursum hostium: unde fuit impeditur ab exactione gabellarum, sibi imputetur, non fiet ei remissio, sicut neque etiam propter bellum fiet ei pensionis remissio, quando tempore rei conductae suberat belli metus, & timor iustus erat in loco, in quo res sita erat: quia sibi imputet quia sciens qualita- tem rei, aut temporis sic conduxit.

¶ Sed licet secundum Sylvestrum sic sit diffiniendum secundum rigorem iuris: tamen loquendo ex aequitate quia si forsitan stante tali dispositione qualitatis rei, aut temporis calamitosi non tam iustum fuisse videtur tantum pretium locationis, videtur debeat fieri aliqua remissio mercedis.

¶ Si autem tempore conductionis gabellarum non sube- *h Merce-* rat guerra: tunc superveniente guerra, & iusto timore *dis sic re-* hostilitatis, debet fieri remissio mercedis, ut id exprimit *missio dam-* textus clarus in l. ex conducto. §. si vis ibi incursum ho- *num est in-* stit. & in l. si fundus §. finali ff. locati. ita Baldus. Et quia *curabile in* in omni locatione propter sterilitatem etiam fit remis- *fructibus* sio aliqua mercedis. Imo in emphyteusi vbi non fit re- *fructibus* missio propter sterilitatem: sed propter rei totius, aut *antequam* maioris partis eius deperditionem, dicitur communiter *separentur* quod emphyteuta si est impeditus bello, meretur pen- *a solo.* sionis

tionibus remissionem, nisi quando soluit aliquid minimum in recognitionem domini, ergo multo magis conductor gabellarum impeditus bello, ab earum exactio-
 meretur aliquam remissionem peactionis à se soluenda,
 Syluest. sed de his satis, vide Syluest. i

verb. gabel

la. 3. q. 28. ¶ De falsarijs, & in quibus casibus teneantur ad restitutionem
 & an miscentes ligaturas, scilicet argentarij & glebulas in
 tico miscentes aut curtantes mensuras teneantur restituere.

C A P. XLII.

Instituti nostri non immemores, quoniam omnes ra-
 dices restitutionis & furri rimamur: ideo de pecca-
 tis falsariorum secum inducentibus noxam restitu-
 tionis dicere paramus.

a Sum. lat. ¶ Et primo quaeritur an omnis falsator nummorum
 c. 17. num. restituere teneatur, cui quaestioni satisfacit Navar. & per
 167. distinctione dicēs, scilicet quod qui nummos in substā-
 tia & pondere falsificat, aut qui taliter falsificatis sciens
 tales esse, vitur, reus sit restitutionis, quia damnum con-
 tingit inferri quando, falsitas sit circa substantiā, scilicet
 substituendo, aut permiscendo vnum metallum pro alio.

b l. Paulus ro^b, aut quando falsitas contingit circa pondus, minor
 ff. de solut. rem nummum pro maiori credendo.

c l. i. ff. de contrahen. ¶ Si autem solum falsificat formam nummorum cu-
 empt. racterem, aut formam alienam absque consensu eius cu-
 d l. sine no ius erat^a nō tenetur restituere, quia licet primis duobus

mine. & l. modis defraudando in substantia, & pondere damnum
 qui nemi intulerit proximo: sed falsificator formę isto ultimo mo-
 ne ff. ad le do proximo damnum non infert, inquit Nauarrus: &

gem Corn. ita est si, vt ipse fatetur, nulla sequitur ex mutatione for-
 de fu sis. mę illatio damni, sed credo posse contingere casum vbi

mutatio solius formę tale damnum ac per consequens
 reatum restitutionis possit inducere, quia nummus eum
 falsa formā deprehensus, aut iacturæ periculo subiaceret,
 aut eius possessorem, nisi authorem falsitatis exhibeat in
 discrimine ponit, aut certe si sic forma falsa cufus, ad
 aliud territorium trasportandus sit, ibi forte si aliquid va-
 loris habebit, non tãti extimabitur ac si foret forma vera

exclusus.